

Нещодавно святкувала ювілей чарівна жінка – завідувач кафедри логопедії, заступник директора з наукової роботи та міжнародних зв'язків Інституту корекційної педагогіки та психології НПУ імені М. П. Драгоманова, доктор педагогічних наук, професор Шеремет Марія Купріянівна. З цієї нагоди ми поспілкувалися із нею та привідкрили таємницю успіху цієї працелюбної пані.

– Маріє Купріянівно, ми знаємо Вас як талановитого керівника, науковця і педагога-дефектолога. Усі сили Ви віддаєте науці та підготовці висококваліфікованих логопедів для усієї України. Чому Ви вирішили пов'язати своє життя з дефектологією?

– Скільки я себе пам'ятаю, упродовж усього усвідомленого життя я допомагаю іншим. Так було завжди. Дефектологія – це та галузь благородної професійної діяльності, де людина може себе проявити і як особистість, і як професіонал, і як науковець. В іншій професії я себе ніколи не бачила, і у жодному разі не хотіла б її змінити.

– Зі слів Ваших колег, Ви є зразковою “господинею кафедри”. Та багатьом, мабуть, цікаво дізнатися, якою Ви є у повсякденному житті?

– На це питання, я гадаю, краще можуть відповісти мої рідні – їм видніше. Єдине, що я можу сказати з впевненістю, – це те, що наскільки я вимоглива на роботі, настільки ж я вимоглива і вдома. Для мене важливо, щоб було гарно і чисто в квартирі, красиво і смачно – на кухні, щоб панували добрі і відкриті стосунки між рідними. Бо це – основа людського спілкування.

– Про що Ви мріяли, коли були студенткою, які проблеми Вас турбували?

– Ще з першого курсу мене цікавила наука. Не з точки зору подальшого наукового росту – написання та захисту кандидатської та докторської дисертацій, здобуття наукового ступеню доцента та професора – про це й думки не було! Просто усе життя мене переслідують запитання “чому?”. Наприклад, чому дитина з фонетикофонематичними порушеннями мовлення добре чує, але у неї порушена граматична сторона мовлення? Чому, коли люди втрачають мовлення після інсульту, то у одних воно відновлюється майже одразу, а в інших – лише частково, навіть незважаючи на логопедичну допомогу? Можна сказати, що звичний для дітей 3-річного віку період “чомучок” у мене не зникає! І навіть зараз я маю надзвичайно розвинений пізнавальний інтерес. Я продовжую задаватися запитаннями “чому?”. Мабуть, тому жодного разу і не пішла на іспит, не знаючи відповіді на усі екзаменаційні питання досконало. Я мала знати більше, ніж передбачено програмою, і ширше, ніж того вимагалось від студента. Таке відчуття – бажання знати більше – у мене упродовж життя!

Коли готувалася до пар, мене бентежило навіть не те, що я можу щось не знати, коли мене запитують викладачі, а те, як мені буде соромно, що я чогось не знаю. Пам'ятаю один випадок. У нас був курс патопсихології, який читав А. І. Селецький. Я захоплювалася ним як лектором, тим, як він умів тримати аудиторію та спілку-

Марія Шеремет: “Хочеш зробити людині добро – зроби крок уперед до неї”

ватися зі студентами. Іспит з цього предмету ми здавали усно. Я взяла білет, сіла готуватись. Мене почали відволікати хлопці-трієчники з проханням допомоги. Звісно, я почала їм підказувати, навіть не прочитавши питання свого білету. Екзаменатор зробив мені два зауваження і викликав відповідати. Я попросила ще кілька хвилин на підготовку, на що він відреагував лише погрозою поставити двійку. Повільно підходячи до його столу, тримаючи заліковку у руках, похапцем на ходу читала завдання свого білету. А. І. Селецький не задав мені жодного запитання. Мовчки взяв залікову, щось у ній написав, закрив, повернув мені і сказав: “Ви вільні”. Я без жодного слова вийшла з аудиторії, ковтаючи сльози. Підбігли мої одногрупники, які очікували своєї черги під дверима. Почали засипати запитаннями: “Ну як?”, “Здала?”, “Скільки?”. А я далі плакала. На шум підійшла куратор і поцікавилася моєю оцінкою. Я відповіла: “Два”. Ніхто не міг повірити: “Як два?”. Куратор взяла залікову книжку з моїх рук, відкрила і поглянула на мене із запитанням: “А де ж “двійка”? У тебе “п'ятірка”!”. Я дуже любила вчитися. І зараз люблю. Не лише дефектологія мене приваблювала. Для прикладу, наша викладач філософії Валентина Василівна мені єдиний поставила “п'ять” автоматом за залік! А тоді “автомати” це не були введені як метод підсумкового оцінювання. Я читала філософію томами, захоплювалася філософськими трактатами різних епох. Мені навіть пророкували майбутнє філософа. Але я обрала дефектологію.

– Хто з Ваших вчителів для Вас є прикладом для наслідування?

– Як науковець – це Є. Ф. Соботович – людина, яка досягала своєї мети, пройшовши складний шлях через терни. Як особистість і керівник – це Н. Ф. Засенко – зразок витриманості і такту. А якщо об'єднати науковця, особистість і керівника – то чудовий приклад для наслідування – це М. Д. Ярмаченко. Багато людських рис цієї видатної особистості мені хотілося б перейняти та мати такі надбання і в своєму житті.

– Якби можна було повернутися у минуле і щось поміняти, що б Ви хотіли змінити?

– Залишити живими батьків... (Очі Марії Купріянівни наповнилися сумом - автори) Мої мама і тато померли рано і упродовж одного року. Для мене це була і є дуже тяжка втрата. Пройшло більше 45 років, а мій біль і досі не вщух, рана не загоїлась. Я щодня думаю про них та відчуваю цю гірку втрату.

– Який найяскравіший спогад, пов'язаний із Вашими батьками та родиною, виринає у Вашій пам'яті?

– Мені було близько чотирьох років. Я не пам'ятаю, де точно це було, але мама й тато сиділи поряд, а я стояла між ними. І тато сказав: “Із Маняші виросте або велике ледащо, або велике ніщо, або велика і чуйна людина. Щось середнє не вийде”. Мама лише усміхнулася. Чому я так запам'ятала ті слова, я не знаю. (Тут вже сама Марія Купріянівна усміхається - автори).

Уже в чотири роки я почала читати. Вечорами батьки проводили дуже багато часу з нами. Я була найменшою. Та завжди нас виховували міцною родиною: брат Анатолій і сестра Олександра постійно брали мене з собою, куди б не йшли. Ми гралися утрьох. І один за всіх та усі за одного – було нашим правилом. Батьки прищепили нам любов одне до одного, вчили нас взаємній підтримці з дитинства. Нас ніколи не карали. Найбільшим покаранням для мене було звернення батьків повним іменем. Коли я чула “Маріє!” – це означало, що я провинилася і заслужила гнів.

Також пам'ятаю, як батьки читали нам “Кобзаря”. Мама читала, а потім ми усі разом аналізували прочитане. Багато слів мами і тата закарбувалося у моїй пам'яті вже тоді, але розуміння прийшло набагато пізніше. Тому, скільки б років не проходило, мій зв'язок із сім'єю не

загубився із їхньою смертю. Навіть сьогодні я часто думаю: “А що б сказала мама на ту чи іншу ситуацію мого життя?”, “Як би прокоментував мій вчинок тато?”...

– Якими досягненнями Ви пишаєтеся найбільше?

– Якщо ви це питання поставите моїм рідним, то вони скажуть, що я завжди в роботі. Їм здається, що на вагах моїх досягнень робота переважає. Але це не так. Сім'я для мене значно важливіша!

Це може здатися не досить коректним, але я не можу поставити на одні терези наукові досягнення та вершину усього мого життя – сім'ю, стосунки з рідними. Я – прабабуся. Найбільша моя радість зараз – це правнук. Хоча маю лише доньку, та її чоловік для мене як син, а дружина онука – онучка. І я дійсно люблю їх як рідних дітей. Дуже пишаюся своїми теплими стосунками з родиною. Я оберігаю їх, бо це – моє багатство і найбільше досягнення.

– Ви – інтелігентна, мудра, гарна і успішна жінка. У чому секрет Вашого успіху?

– Мабуть, у моїй вимогливості до себе. Я б навіть сказала, у надмірній вимогливості до себе. Це я взяла від батьків. Так вони нас навчали: перш ніж зробити зауваження комусь – спершу проаналізуй себе і свої дії.

– Яким є Ваше життєве кредо?

– Якщо хочеш зробити людині добро – зроби крок уперед. Якщо хочеш зробити зло – зроби два кроки назад і добре подумай.

Це кредо моїх батьків. Вони керувалися ним усе життя і навчали так жити своїх дітей.

– Маріє Купріянівно, що є для Вас найбільшою цінністю у людях?

– У першу чергу – стосунки між людьми. Їхня щирість та відкритість. Я не переносю неправду, нетерпима до неї. І в той же час я добре відчуваю, коли кажуть неправду.

А ще у мене відсутня заздрість. Зате в мені багато радості, коли я роблю добро або щось дарую людям. Це додає мені сил і наснаги.

– І наостанок, що б Ви хотіли побажати Вашим студентам та учням?

– Студентам хочу побажати професіоналізму на кожному етапі свого становлення. Професіоналізм – це не лише знання. Знання можна здобути, але не бути професіоналом. Важливо мати якомога більше загальнолюдських якостей та рис, які для дефектолога є ядром, стрижнем його особистості.

Якщо ж говорити про своїх учнів, то можу сказати, що це моє багатство. Я пишаюся усіма разом і кожним із них окремо. Усі вони уважні, толерантні, красиві, професіонали високого рівня. Коли я чую від колег похвалу на адресу своїх учнів, мені дуже приємно. У такі chvíли ще більше хочеться жити і працювати. Мої знання дали мені мої вчителі, і я хочу ними ділитися з іншими. Мені подобається це робити! Я побажала б кожному займатися тим, що приносить задоволення.

Спілкувалися

Наталія Базима та Олександр Козинець

Довідка

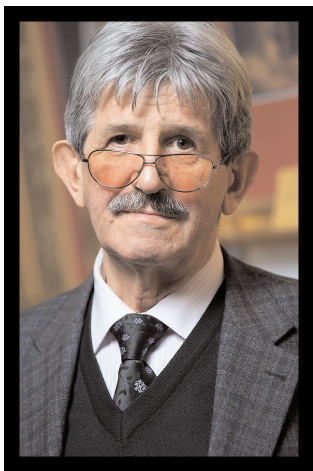
ШЕРЕМЕТ МАРІЯ КУПРІЯНІВНА – відомий вітчизняний сурдопедагог та логопед.

Народилася 10 січня 1945 року в с. Пугачівка Рокитнянського району Київської області. У 1974 році з відзнакою закінчила КДПІ імені О. М. Горького, отримавши кваліфікацію “Вчитель школи глухих та слабочуючих. Логопед”. У 1979 році достроково захистила кандидатську дисертацію на тему “Готовність слабочуючих дітей до навчання в школі”.

З 1983 р. почала працювати в КДПІ імені О.М. Горького спочатку за сумісництвом, а з 1985 року – на основному місці роботи на посаді доцента кафедри сурдопедагогіки та логопедії дефектологічного факультету. У 1997 році отримала вчений ступінь доктора педагогічних наук, захистивши дисертацію на тему “Психолого-педагогічні основи підготовки слабочуючих дітей до навчання в школі”. З 1998 року завідує кафедрою логопедії. З 2001 року – професор університету, а з 2003 року – заступник директора Інституту корекційної педагогіки та психології з наукової роботи та міжнародних зв'язків.

Під її керівництвом захищено 3 докторських та 23 кандидатських дисертації. Має понад 300 наукових публікацій. Керівник наукової школи “Науково-методологічні засади та сучасні технології діагностики та корекції тяжких порушень мовлення”. Нагороджена численними грамотами та подяками різних установ. “Відмінник освіти України”. “Заслужений працівник освіти України”.

У квітні цього року виповнюється рік, як від нас пішов заслужений діяч науки і техніки України, академік Української академії політичних наук, доктор філософських наук, проректор з наукової роботи НПУ імені М. П. Драгоманова, професор Григорій Волинка.

Навесні 2014-го року колеги і друзі Григорія Івановича готували презентаційну книжку, яка б приурочувалась трьом ювілеям – 65-річчя від дня народження, 35-річчя науково-педагогічної діяльності в університеті та 25-річчя керівництва кафедрою філософії. У передвеликоднів дні минулого року Григорій Іванович Волинка залишив цей світ. За два тижні до ювілейних дат.

Пропонуємо вашій увазі тексти, які пронизані повагою і любов'ю. Пам'ять про мудрого керівника і філософа по життю в ці сумні для нас дні об'єднує велике коло людей, на яких вплинуло спілкування з Григорієм Івановичем Волинком.

ЖИТТЯ ФІЛОСОФІЇ І ФІЛОСОФІЯ ЖИТТЯ

Книга, присвячена творчому доробку Григорія Волинка, починається з тексту, написаного двома найближчими кафедрами вченого – Наталії Мозгової і Володимира Дорошкевича. На жаль, Володимир Олександрович восени минулого року також залишив цей світ. Але ми певні, що думки, закарбовані в наукових працях і на шпальтах нашої багатотиражки, мають важливе значення для майбутніх поколінь драгомановців.

Перш за все, хотілося б підкреслити, що в усі часи існували та існують серед нас світлі особистості, що притягують до себе доброзичливістю, інтелігентністю, толерантністю, високою освіченістю та ще багатьма іншими прекрасними якостями. Таким був Григорій Іванович Волинка.

...Моя перша зустріч з Григорієм Івановичем Волинком відбулася восени 1977 року. Я була тоді студенткою третього курсу філософського факультету Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка. Наш курс щойно повернувся з колгоспу і з перших чисел жовтня розпочалися заняття.

На третьому курсі нам продовжували читати "Діалектичний матеріалізм", точніше, ми розпочали вивчати його третю частину – "Теорію пізнання". Перша й друга частини відповідно читались на першому і другому курсах: на першому – "Матеріалізм", який нам викладав проф. О. І. Яценко; на другому – "Діалектику", яку нам читав проф. В. О. Босенко, а на третьому мали читати "Теорію пізнання". І якщо предмет "Діалектичний матеріалізм" в цілому вважався серед студентів і викладачів одним із найскладніших предметів, то ще більше це стосувалося його останнього розділу – гносеології або теорії пізнання. Об'ємний курс з цієї дисципліни читав нам проф. І. В. Бичко – метр сучасної вітчизняної філософської думки, від лекцій якого й сьогодні філософське студентство перебуває у захваті. Семінарські заняття за лектором І. В. Бичко мав проводити ст. викладач В. І. Гусев. Його ми й чекали на перший семінар з гносеології, але замість В. І. Гусева в аудиторію увійшов елегантно одягнений і дуже приємний на зовнішній вигляд молодий чоловік в окулярах, який спокійно і якимось зовсім по-домашньому почав розповідати нам досить складний теоретичний матеріал, який в його інтерпретації швидко ставав зрозумілим і доступним для нашого, щодо філософії, ще дитячого сприйняття. Цим молодим чоловіком і був Григорій Іванович Волинка – в той час аспірант другого року навчання по кафедрі діалектичного матеріалізму. Науковим керівником Григорія Івановича був тодішній декан філософського факультету – П. С. Дишлевий, який займався вивченням і розробкою філософських проблем природознавства. У нього було багато аспірантів, яких на факультеті називали "дишлоїдами" за їх неабиякі наукові здібності, високий інтелект та приналежність до наукової школи П. С. Дишлевого. Це справді була у ті часи найбільш інтелектуальна та креативна молодь філософського факультету. І ми, студенти третього курсу, дивились на них як на небожителів. Вони здавались для нас недосяжно розумними і дуже дорослими. Одним із них і був Гриша (як його між собою ми називали).

Семінари Григорія Івановича стали для нас справжніми уроками "сократівської майевтики". Я пам'ятаю, яку безцінну літературу з гносеології відкривав для нас Григорій Іванович: ми зачитувались В. О. Лекторським, Б. М. Кедровим, П. В. Колпніним, Е. В. Ільєнковим, К. І. Мегрелідзе. Праця останнього "Основні проблеми соціології мислення" повністю перевернула наше до того примітивне бачення природи людського мислення. Ми зачитувались цією книгою, ретельно конспектували її. У мене досі зберігається ґрунтовний конспект цієї праці К. Р. Мегрелідзе. Лише багато років потому я дізналась, що Мегрелідзе загинув у концтаборах, а тоді, в далеко-

му 1977 р. у передмові до "Основних проблем соціології мислення" було написано, що він загинув у 1944 р. на фронтах Великої вітчизняної війни.

Зараз я вже розумію, що певна налаштованість на логіко-гносеологічну проблематику залишилась у мене на все життя завдяки спілкуванню на тих семінарах з Г. І. Волинком, а пізніше – з Ю. В. Кушаковим. Це були найяскравіші бесіди з молодими вченими тих часів. Саме тому логіко-гносеологічній проблематиці були присвячені мої і кандидатська, і докторська дисертації, ця ж проблематика склала основу тих навчальних курсів, які я викладаю й сьогодні – "Філософія й методологія науки", "Традиційна логіка", "Математична логіка", "Логіка і методи логічного аналізу тексту" і т.д.

На семінарських заняттях Григорій Іванович розповідав нам про свої наукові інтереси, які були присвячені онтологічним і методологічним засадам стилю мислення в природознавстві ХХ ст. Розповідав нам також про свої поїздки до Валентина Фердинандовича Асмуса у Переделкіно, до м. Дубна Московської області, у ті часи найбільшого центру з досліджень у галузі ядерної фізики, до Казані, до Обнинська, до Москви на міжнародні наукові симпозиуми з філософії науки. Ми заміряно слухали і щиро вірили, що колись і ми будемо аспірантами і долучимось до таких величних наукових справ.

Прошло декілька років... Йшов вже 1981 рік. Я закінчила філософський факультет і після двох років викладацької діяльності в Київському політехнічному інституті була згодом направлена до аспірантури за спеціальністю "діалектичний і історичний матеріалізм"

на кафедрі філософії до Київського державного педагогічного інституту ім. О. М. Горького. І тут я знову зустріла Григорія Івановича – він вже захистив кандидатську дисертацію і працював асистентом цієї кафедри. Григорій Іванович дуже швидко пішов вгору – згодом став парторгом кафедри, а через деякий час секретарем всієї парторганізації педагогічного інституту. Я добре пам'ятаю, як його кандидатуру обговорювали і рекомендували на кафедрі на посаду старшого викладача.

З 1989 р., після успішного захисту докторської дисертації, Григорій Іванович очолив кафедру філософії. Під опікою Г. І. Волинка кардинально змінилась проблематика кафедральних наукових досліджень. Вони все тісніше пов'язувались тепер із питаннями духовних засад розбудови держави, із світоглядними запитами вищої педагогічної освіти, з історією вітчизняної і зарубіжної філософії. Історико-філософська школа, що склалася на кафедрі філософії під керівництвом Григорія Івановича, досить плідно працює над проблематикою світової і української філософії. Його вихованцями, які працювали у руслі зазначених питань, були підготовлені і захищені 15 кандидатських і 7 докторських дисертацій.

Хочу відзначити, що Григорій Іванович, займаючи відповідальні адміністративні посади, завжди лишався глибоко інтелігентною, толерантною людиною і ніколи не відносився до людей зверхньо, формально або безвідповідально. Він завжди наголошував, що не можна адмініструванням і силовими засобами залучити когось до плідної наукової роботи. Завжди члени його кафедри (і не тільки вони) відчували його допомогу в подоланні будь-яких труднощів на освітянській ниві. Саме завдяки цим рисам його особистості колектив кафедри сьогодні не втрачає наукового запалу і творчої наснаги. Він завжди підтримував вогник творчого натхнення серед своїх однодумців. А певні життєві обставини, які нерідко призводять до душевної розгубленості і навіть до відчаю, мудрими міркуваннями Григорія Івановича оберталися не просто благом, але ще й певною життєвою перспективою.

Не можу не пригадати наші незабутні наукові розвідки кінця 90-х – початку 2000 рр., коли ми у кафедральному колективі трьох авторів (Г. І. Волинка, В. О. Дорошкевича, Н. Г. Мозгової) здійснювали цікаві невеликі дослідження з минулого нашого рідного міста, які знайшли своє втілення у статтях про родину Михайла Булгакова, про Миколу Федорова – засновника російського космізму, про часопростір Київської духовної академії.

Це були незабутні часи... Я з Володимиром Олександровичем Дорошкевичем розшукувала в архівах Києва та в Інституті Рукопису важливі для нашого дослідження документи, ми їх обробляли, але ступінь їх узагальнення Григорієм Івановичем завжди вражав високим теоретичним рівнем. Коментуючи нашу роботу, Дорошкевич завжди зауважував: "Наталія Григорівна, ми з Вами лише землекопи". Але нам з Дорошкевичем було за щастя працювати хоча б землекопами, бо ми були залучені до якогось таємничого процесу, сакральність якого розумів лише наш Гуру. Розрізнені факти, розкопані нами в архівах, які до цього були хаотично розпорочені в минувшині, в роздумах Григорія Івановича якимось дивним чином вибудовувались і шикувались у впорядковану систему, більш того, в цій системі вимальовувалась причинно-наслідкова закономірність розгортання до цього незрозумілих фактів та подій. І це завжди вражало як мене, так і Володимира Олександровича.

Наталія МОЗГОВА,
доктор філософських наук, заслужений
працівник освіти України, професор
Володимир ДОРОШКЕВИЧ,
кандидат філософських наук, професор

Філософ-романтик

ЛЮДИ ГОВО-РЯТЬ, що талановита людина – талановита в усьому. Таким був Григорій Іванович Волинка.

Талановитий учений, педагог і керівник. Григорій Іванович був професійний філософ з ґрунтовною освітою Шевченківського університету, з власною науковою школою, з величезним переліком наукових праць та цілою когортою вдячних учнів. Його науково-організаційні таланти завжди були у полі зору керівництва і активно використовувалися на високих керівних посадах. Філософська глибина і життєва мудрість Григорія Івановича дозволяли швидко і посутньо розставити акценти у науковому дискурсі в будь-якій аудиторії. Його глибокі філософські знання та уміння доступно і образно розповісти складні філософські теорії, новітні дослідження завжди зачаровували студентську аудиторію. Неодноразово сама була свідком, як його яскрава розповідь про своїх університетських викладачів, роки навчання спонукала студентів до творчої діяльності, до власних перших філософських пошуків. Широта душі Григорія Івановича робила його доступним для вихованців, а вимогливість і принциповість були завжди результативними і мобілізуючими у спілкуванні з ними.

Але найбільший талант Григорія Івановича, як на мене, – це його уміння зберегти ширість і безпосередність сприйняття. Успішний учений і педагог – тонкий лірик і романтик. В сучасному світі зберегти гармонію цих дорожочісних людських якостей мало кому вдається.

Пригадую, як ми з Григорієм Івановичем, моїм науковим консультантом, йшли вулицями нічного Львова після захисту дисертації. Ми всі були зачаровані його щирим захопленням красою міста, його глибокою ерудицією і яскравою розповіддю про архітектуру та історію Львова. Величезний оберемок квітів ми поклали до пам'ятника Тарасу Шевченку, і Григорій Іванович читав його поезію, жваво спілкувався із львів'янами.

Він тонко відчував красу цього світу. Не випадково серед його хобі було фіксувати на фотоплівку портрети людей, вишукані композиції квітів, пейзажі, несподіваний ракурс звичних об'єктів. Його талант людини увиразнюється тонким гумором, легкою іронією і позитивним настроєм на життєву хвилю.

Талановитій людині, талановитому ученому, талановитому педагогу шаную і повагою лягають Шевченкові слова:

“Я люблю или, лучше сказать, обожаю все прекрасное как в самом человеке, начиная с его прекрасной наружности, так само, если не больше, и возвышенное, изящное произведение ума и рук человека”.

Тетяна АНДРУЩЕНКО,
доктор філософських наук, заслужений працівник культури України, професор

Кілька слів про Вчителя

З ГРИГОРІЄМ ІВАНОВИЧЕМ ВОЛИНКОЮ вперше ми зустрілися у далекому 1990 році. Він виявився першою людиною в нашому університеті, з ким мені довелося познайомитися й мати розмову. Звичайно, це надто голосно сказано – вести розмову. Про що йому, тоді одному з наймолодших докторів наук, котрий нещодавно очолив кафедру філософії провідного столичного вузу, було розмовляти зі мною, хлопцем, який щойно закінчив навчання на філософському факультеті...

Важко сказати, що саме розгледів в мені тоді Григорій Іванович й чому взяв працювати на кафедрі. Не мені судити, але якщо й був в мені якийсь потенціал, то над ним належало ще працювати та працювати. Моїм же першим враженням було міцне рукоштовкання, яким вітав професор. У мене викликають довіру люди, які вітають міцним рукоштовканням. Й довіру я відчув до Григорія Івановича буквально з першої зустрічі. Усі наступні роки я не переставав переконуватися, що Григорію Івановичу можна довіряти. У наш складний час (втім, хіба ми знаємо часи не складні?) професор Волинка залишався незмінно надійним.

Думаю, що не помилюся, якщо скажу, що не одна сотня людей в нашому університеті зробила крок (а то й не один) вперед у своїй науковій та професійній кар'єрі виключно завдяки вмінню Григорія Івановича в потрібну хвилину підставити своє могутнє плече, в найвідповідальніший момент сказати своє вагомє слово.

Звичайно, кожен з нас є по-своєму унікальним та навіть геніальним. У якийсь момент чи не кожному з нас (принаймні, у молоді роки) здається, що йому вдалося сказати *Urbi et Orbi* своє неповторне слово, гідне філософських анналів. Іноді буває здається, що вже одного факту написання тексту достатньо для визнання. Якщо не світового, то гідного наукового ступеня напевно. Однак це далеко не так. Життя – штука сувора, й без допомоги наукового керівника або консультанта торувати шлях надзвичайно складно. Й цю допомогу Григорій Іванович незмінно надавав.

Я й на своєму особистому досвіді переконався, що без підтримки Григорія Івановича ані моя кандидатська (Г. І. Волинка був науковим керівником), ані моя докторська дисертація (Г. І. Волинка був науковим консультантом), напевно, так і не були б закінчені. Й звичайно, їхньому захисту надзвичайно серйозно сприяло те, що на титульному аркуші було прізвище Волинка. У філософських наукових колах всім добре відомо, що дисертанти, котрі пройшли школу такого вчителя, як Григорій Іванович, порожні тексти не пишуть. Професор такого не подарує.

Його знання філософії та життя ні в якому разі не пригнічували співрозмовника, а стимулювали його братися за книжку й читати. Григорію Івановичу майже ніколи не доводиться когось змушувати писати дисертацію або статтю. Розмовляючи з колегою (чи молодим, чи вже й не дуже), Вчитель так тонко підводив співрозмовника до думки про необхідність працювати, що для нормальної порядної людини й виходу іншого не залишалося, як читати, читати й читати. А якщо людина читає, то у неї цілком природно з'являється потреба писати.

Наше спілкування з Григорієм Івановичем ніколи не мало формального характеру. Це були швидше бесіди, роздуми, в процесі яких формувалася спільність поглядів не тільки на філософські, а й на світоглядні питання.

Ігор НЕМЧИНОВ,
доктор філософських наук, професор

Слово про наставника

ПЕРША моя зустріч з Григорієм Івановичем відбулася на початку липня досить далекого вже 1997 року. Щойно отриманий диплом про закінчення тодішнього педагогічного факультету, нині Інституту педагогіки і психології нашого Драгомановського університету, подальші плани на повноцінно доросле життя, і знову вибір шляху. Можливо-сті різні, іноді несподівані. Так сталося, що за згодою найдорожчих людей я спробував піти далі, продовживши навчання в аспірантурі. Напевно, в цьому проявилася те, що називають Божим промислом, бо як інакше пояснити, що остаточне рішення було прийняте щодо історії філософії? Стежка привела на кафедру філософії.

Того літнього ранку з особливим хвилюванням я переступив поріг кафедри. Адже позаду лишилася не тільки студентська пора, а й перші кроки у світ філософських наук. В ці ж хвилини, коли справа вимагала звернутися особисто до майбутнього керівника, і почалася історія нашої спільної з Григорієм Івановичем справи. Що сказати: доктор філософських наук, професор, академік Академії політичних наук України, а поряд – учорашній студент, який побажав присвятити себе філософії? Та ще й без підготовки, зовсім з іншої спеціальності? Тоді довелося пережити справжнє випробування: стримане, навіть суворе слово про необхідність ще раз обміркувати свій вибір, можливо, звернутись на іншу кафедру. Як це нагадує перевірку усвідомлення і твердості наміру, не побоюся сказати, настоятелем монастиря, адже йдеться про справу життя і справжнє, достойне учнівство, і взагалі, про входження до відповідальної та почесної спільноти! Тим більша і небезпека відмовитись, піти назад. Але... Наступні місяці – час підготовки до вступних іспитів до аспірантури, їх успішне складання. Нове життя: вибір теми майбутньої кандидатської дисертації, велика школа самоосвіти, заняття з філософії. У першому півріччі наш потік працював зі світлою пам'яті Олексієм Пилиповичем Павелком, а весна 1998 року – в головному корпусі рідного університету головні філософські науки нам викладав наш наставник. Ще від того часу зберігаються спогади про те, як на лекціях і семінарах ми, аспіранти першого року навчання, у передчутті складання кандидатського іспиту намагалися виконати всі необхідні види робіт, а особливо бути достойними рівня володіння своєю наукою, який засвідчив Григорій Іванович. Саме він не стільки переповідав думки великих мислителів (яка небезпека механічного переказування прочитаного чатує на кожно-

го, хто пробує себе в освіті!), скільки запрошував, вів нас до того, щоб ми бачили набагато більше, ніж маємо перед очима або навіть зберігаємо в пам'яті. Звісно, ніхто з нас, навіть якщо й схотів, не міг уже відмовитися і від великої роботи прочитання значного масиву філософських текстів, і від усіх зусиль опанувати їх, віднайти потрібне для справжнього науковця, щоб достойно і вільно почуватися у своїй галузі знань.

Далі – іспити складені, а життя знову ставить питання руба: наскільки твердим є намір серйозно працювати? І в цей час Григорій Іванович став для мене не лише вимогливим керівником, а й справжнім учителем, який завжди може зрозуміти труднощі, допомогти в їх подоланні, під-

казати розв'язання складних завдань і в освітній, і в дослідницькій праці. З різних причин я вийшов на захист у 2005 році. Напевно, слід було обов'язково пройти особисту школу Григорія Івановича: невтомний, наполегливий, з усією уважністю збір матеріалів, своєрідне “життя в бібліотеці”, написання і видання журнальних статей, високоякісне читання лекцій, ведення семінарів, неупереджена, за високою планкою перевірка і оцінювання знань учнівської молоді. І, звичайно, робота над текстом дисертації. З року в рік, особливо після успішного захисту і отримання ступеня кандидата філософських наук, наш керівник і вчитель передає нам особливу, неповторну рису справжнього філософа. Нехай мені вибачать деяку пафосність, але не можна не згадати тут, наскільки Григорій Іванович умів побачити нове і незнане у спадщині мислителів від Стародавності і до наших днів, у багатьох томах їхніх творів, не один раз перечитаних за цей час. Бувало, після кількох занять часто почувався виснаженим, але варто прийти на звичайне засідання кафедри, і після вирішення виробничих питань з яким відчуттям оновлення сил запам'ятовуються слова нашого наставника чи то про Платона і Аристотеля, чи про Спінозу і Локка, чи про походження філософії або вибір методів власних досліджень! Хоч яка втома, а іноді й далеко не найкращий стан, але варто послухати й прийняти до розуму і серця бесіду Григорія Івановича – і весь негатив зникає! Тільки праця, тільки пошук і віднайдіння, тільки здобуток – ось не лише дороговказ для кожного з нас, а й справжня підтримка, без якої навряд чи можна обійтись тому, хто вирішив ґрунтовно трудитися у науці.

Якщо б у мене спитали, чому я навчився в Григорія Івановича, то відповів би, що найперше – це бути людиною, бути собою, найкраще, належним чином і належного часу робити свою справу. Долати самого себе таким, яким сам собі не подобаєшся, завжди пам'ятати, що наше життя далеко не обмежується і не може обмежитися буденністю, навіть часом. Адже людина завжди долає ці межі, така в неї природа і сутність. Багато ще хочеться сказати...

Богдан МАТЮШКО,
у 1997 – 2000 роках аспірант кафедри філософії НПУ імені М. П. Драгоманова, від 2000 року викладач, кандидат філософських наук, доцент, докторант

РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ
інститутів Університету ім.М.П.Драгоманова за 2014 рік (тис.грн.)

№ п/п	Назва Інститутів і факультетів	Надійшло коштів	З/пл з нарах-ям	Матер-и і обл-я	Кап.і пот.р-т	Відряд-ження	Обов-і пл.	Послуги в т.ч. ком-ні	Накладні вид-ки	Вид-ки разом	+ / -
1	І-т Корекційної педагогіки	9 565,2	3139,9	21,3		12,8	157,2	262,0	1 694,9	5 288,1	4 277,2
2	І-т Іноземної філології	7 350,9	4168,0	22,7		2,7	145,6	242,7	1 302,6	5 884,3	1 466,6
3	І-т Педагогіки і психології	6 279,8	3357,5	61,4		6,2	116,7	194,5	1 112,8	4 849,1	1 430,7
4	І-т перепідготовки та підв.кв-ї	13 464,3	9106,1	393,8		0,0	77,6	129,3	2 385,8	12 092,6	1 371,7
5	І-т Політології і права	4 363,0	2157,0	33,5		1,0	60,2	100,4	773,1	3 125,2	1 237,8
6	І-т Соц.роботи та управл-я	3 617,5	1689,5	16,6		0,0	93,6	156,0	641,0	2 596,7	1 020,8
7	І-т розвитку дитини	4 356,0	2281,1	74,5		5,9	89,0	148,3	771,9	3 370,7	985,4
8	Вечірній факультет	1 452,8	581,1	0,6		0,0	7,4	11,7	257,6	858,4	594,4
9	І-т Мистецтв	4 510,8	2900,7	120,6	149,8	0,0	63,9	106,5	799,3	4 140,8	370,0
10	І-т Природн.геогр-ї освіти	2 943,2	1941,3	62,7		67,9	92,3	154,1	521,3	2 839,6	103,6
11	І-т соц-ї,псих-ї та соц-х ком-ї	3 332,5	2447,5	32,1		0,3	73,7	122,9	590,5	3 267,0	65,5
12	І-т упр-я та економіки освіти	3 262,2	2581,7	165,3		5,1	40,9	68,2	578,1	3 439,3	-177,1
13	І-т Фіз.вих-я та спорту	2 170,1	1855,4	8,2		6,4	62,1	103,6	384,5	2 420,2	-250,1
14	Кримський гуманітарний ф-т	222,7	470,5	0,0		2,4	0,0	0,0	39,5	512,4	-289,7
15	І-т Української філології	2 885,4	2525,0	88,6		2,2	103,2	172,0	511,3	3 402,3	-516,9
16	І-т Історичної освіти	1 192,8	1235,9	32,2		0,7	91,9	153,3	211,4	1 725,4	-532,6
17	І-т Фізики та математики	1 334,6	2050,1	32,7		12,3	92,7	154,5	236,5	2 578,8	-1 244,2
18	І-т маг-ри,асп-ри,докт-ри	292,7	1551,3	26,8		0,0	4,9	8,2	51,9	1 643,1	-1 350,4
19	І-т інформатики	1 163,9	2267,6	53,3		2,5	28,9	48,2	206,2	2 606,7	-1 442,8
20	І-т Філософської освіти і науки	2 078,4	3365,0	23,2		0,2	62,4	104,1	368,3	3 923,2	-1 844,8
21	Інженерно-педагогічний ін-т	527,2	2647,4	34,9		2,7	32,2	53,6	93,4	2 864,2	-2 337,0
	Всього за навчання	76 366,0	54 319,6	1 304,7	149,8	131,3	1 496,4	2 494,1	13 531,9	73 427,8	2 938,2
1	Оренда приміщень, інші надх-я	3 520,7		4,0			505,6	23,6	626,6	1 159,8	2 360,9
2	Гуртожитки	12 676,5	2 045,9	1 789,7	241,5		334,0	3 701,4	2 246,2	10 358,7	2 317,8
3	Спорткомплекс	2 298,2	1 947,6	156,5			310,7	32,7	407,2	2 854,7	-556,4
	Разом:	94 861,4	58 313,1	3 254,8	391,3	131,3	2 646,7	6 251,8	16 811,9	87 800,9	7 060,5

Звітуємо, плануємо!

Розвиток університету

Запрошуємо до оновленої актовї зали

У НАЦІОНАЛЬНОМУ педагогічному університеті з нагоди 180-річного ювілею оновили актову залу в головному корпусі. Урочисту стрічку перерівав ректор вишу **Віктор Андрущенко** та голова трудового колективу **Іван Горбачук**. Завдяки вдалому вибору кольорів, що, до речі, тонують з корпоративним кольором університету, зала стала просторішою та світлішою. Сцена набула нового обрамлення і вигляду. Планове оновлення відповідних залів і аудиторій в НПУ продовжується.

Науково-навчальний центр "Синевир" готовий приймати студентів

Науково-навчальний центр (ННЦ) "Синевир" Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова готовий приймати студентів для проходження навчально-польової практики. Перший заїзд очікується 13 травня. Про це розповів директор ННЦ "Синевир" Анатолій Дербак, аналізуючи проведені роботи з облаштування території та корпусів центру, здійснені впродовж минулого року.

"Протягом минулого зимового періоду працівники науково-навчального центру налагодили постійне водопостачання та побудували новий житловий корпус, де зможуть комфортно проживати додатково ще більше студентів. Загалом центр одночасно може прийняти 80 чол. У будівлі є всі зручності. Бажаючі купаються у чані з мінеральною водою чи прогулюються до мінерально-джерела "Колочава", де можна вільно напитися лікувальної води скільки завгодно. Для студентів забезпечено доступ до мережі Інтернет, облаштовано додаткові місця для відпочинку, ведеться підсобне господарство", – перераховує зроблене пан Анатолій.

Проходячи практику у Колочаві, студенти київського вишу зможуть відвідувати та досліджувати екологічні стежки. Окремим пунктом проходження практики студентів стане робота із учнями середніх шкіл, що розташовані у межах НПП "Синевир". Особливо тісна співпраця налагоджена з Синевирсько-Полянською ЗОШ І-ІІІ ст. і Меришорською ЗОШ І-ІІ ст.

У вільний від навчання час для студентів та викладачів проводяться екскурсії до визначних місць НПП "Синевир": одного з семи чудес України – озера Синевир; єдиного в Україні Центру реабілітації бурих ведмедів; візит-центру парку і експозиції лісосплаву; походи в гори тощо. Працівники національного парку завжди професійно забезпечують студентів відповідною екскурсійною і еколого-освітньою роботою.

На засіданні табірної комісії, що недавно відбулася в Національному педагогічному університеті імені Михайла Драгоманова, обговорювалися питання подальшого розвитку ННЦ "Синевир". Розширення та розбудова центру дасть поштовх соціально-економічному розвитку регіону і допоможе вирішити бодай частково проблему безробіття у Колочаві.

"Велика подяка за побудову та розширення ННЦ "Синевир" ректору університету Віктору Андрущенко, першому проректору з організації навчально-виховної роботи і економіки Олегу Падалці, голові профкому Івану Горбачуку та директору НПП "Синевир" Миколі Дербак. Всі вони разом створили чудові умови для проходження практики, навчання та відпочинку студентів і викладачів університету, – каже директор ННЦ "Синевир" Анатолій Дербак. – Крім того, після закінчення сезону практик наш центр готовий прийняти на відпочинок усіх бажаючих. За детальною інформацією потрібно звертатися у профком університету. А невдовзі буде створено власний сайт ННЦ "Синевир".

Фото Катерини Носової